

Nr 700

Av herr **Hjalmarson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 205, med förslag till förordning om investeringsavgift för år 1956, m. m.*

Då förordningen om investeringsavgift för år 1955 antogs av riksdagen, betonades mycket starkt att förordningen endast skulle gälla ett år. Syftet med avgiften skulle i och för sig icke vara att förhindra investeringar utan att förmå företagare av olika kategorier att uppskjuta investeringarna till senare tidpunkt. Bevillningsutskottet anförde sålunda i sitt betänkande nr 5 följande: "Effekten av den föreslagna lagstiftningen blir — liksom fallet var med effekten av 1951 års lagstiftning — att mindre räntabla investeringar inte kommer till utförande och att sådana investeringar, som även med beaktande av investeringsavgiften väl är räntabla men som inte är så angelägna att de omedelbart måste verkställas, uppskjutes i avvaktan på att avgiften upphör att utgå." Därefter fortsatte utskottet: "För att investeringsavgiften skall få denna effekt förutsättes, liksom då fråga var om 1951 års förordning, att bestämmelserna är klart tidsbegränsade — — —." I anledning av särskilda motioner erinrade utskottet ånyo om behovet av tidsbegränsade bestämmelser samt uttalade, att "den omedelbara effekten blir starkare ju kortare tid bestämmelserna avses skola gälla". Kravet på att bestämmelserna skulle vara tidsbegränsade fann utskottet emellertid vara tillgodosett genom att förordningen endast vore avsedd att gälla för ett år.

Utskottets uppfattning underströks under riksdagsdebatten. Det torde också vara ovedersägligt att företagarna låter påverka sig av en kostnadsfördyrande avgift endast i den mån de finner ett uppskov vara ägnat att ge dem någon fördel. Ett bibehållande av investeringsavgiften även för 1956 med den ovisshet detta måste skapa beträffande framtiden kan icke gärna leda till annat än att den avsedda effekten äventyras. Inte minst mot bakgrunden av att investeringsavgift uttogs även för åren 1952 och 1953 — kalenderåret 1954 har alltså varit det enda skattefria sedan 1952 — kommer företagarna lätt att bibringas den uppfattningen att avgiften är avsedd att utgöra ett i huvudsak permanent inslag i regeringens ekonomiska politik. Konjunkturinstitutet framhåller också i sin höstrappport (sid. 65), att det inte vore "osannolikt att den nyligen annonserade förlängningen av investeringsavgiften kan komma att medföra att en del investeringar som tidigare uppskjutits till efter årsskiftet nu sättes i gång redan under hösten".

Vid införandet av investeringsavgift för år 1955 gjordes vidare gällande, att avgiften i kostnadshänseende hade samma verkningar som en rän-

tehöjning men att den i andra avseenden vore att föredraga framför en sådan. Regeringen uppgav sig ha valt investeringsavgiften för att undgå en räntehöjning. I fortsättningen visade sig emellertid regeringen icke kunna i sin ekonomiska politik undvara räntevapnet. Konsekvensen av den i april detta år genomförda skärpta kreditåtstramningen med därav följande räntestegring borde alltså ha varit att beslutet om införandet av investeringsavgift tagits under omprövning. I varje fall talar de skäl som anfördes vid denna avgifts införande för att någon ny investeringsavgift inte skulle beslutas.

För vår del anser vi att det är möjligt att vidmakthålla samhällsekonomisk balans utan att tillgripa fiskala åtgärder av detta slag. Vi hävdar dessutom att avgiften ur synpunkten att skapa samhällsekonomisk balans är direkt skadlig åtminstone på något längre sikt. Avgiften är sålunda ett uttryck för föreställningen att man kan hålla prisstegringstendenser i schack genom att begränsa de produktiva investeringarna. Detta måste vara ett misstag, som inte är mindre farligt därför att resultaten mognar ut först efter ganska lång tid. Går man alltför hårt på investeringarna kan man måhända komma åt vissa av de omedelbart synbara inflationsverkningsarna, men man kommer icke till rätta med de djupare liggande orsakerna och riskmomenten. Det måste för att hållbar balans mellan efterfrågan och tillgång på varor skall kunna nås vara väsentligt att nödvändiga åtgärder för att öka produktion och produktivitet får genomföras samt att ett tillräckligt omfattande frivilligt sparande medvetet underbygges också genom den ekonomiska politiken.

Vi kan inte godtaga den uppfattningen att fiskala ingripanden av det slag det här är fråga om har verkningar av samma natur som rent penningpolitiska åtgärder. Skatt till staten framstår för skattebetalaren såsom en ofrånkomlig utgift. Företagarna anser sig ha anledning att vid den långsiktiga planering som är nödvändig inom all företagsamhet, således även vid investeringar, räkna med avgiften endast såsom en fast kostnad.

Under hänvisning till vad vi här anfört hemställer vi,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 205 till förordning om investeringsavgift för år 1956.

Stockholm den 15 november 1955

Jarl Hjalmarson

Martin Skoglund

T. G. v. Seth

Ernst V. Staxäng

Elis Håstad

E. Birke

Alarik Hagård

Einar Hægglom